

VONDeLing

Tijdschrift van het Vicariaat ONDerwijs

Nr 19 – juli 2016

Redactioneel

Vakantie. Hoe meer je tot rust komt, hoe meer je over dingen nadenkt. Zo is dat bij mij tenminste. Het is heerlijk om te genieten van het weer. Om samen met mijn vrouw te fietsen en te wandelen. Het is ook heerlijk om in de tuin bezig te zijn en alles weer een beetje netjes te maken. Dingen waar je nu stil van kunt genieten en mee bezig zijn.

Het is goed om, na een bewogen jaar, alles te kunnen overdenken. Om zonder de druk van vergaderingen, van dingen die moeten gebeuren en waar je snel over moet beslissen alles nog eens op een rij te zetten. Om eerlijk en kritisch ook naar jezelf te kijken. Om tijd voor 'stille' tijd te nemen. Dan is er tijd om te mijmeren.

We zitten samen op een terrasje. Ik drink een Orval en zie allerlei mensen: oude en jonge, mooie en andere die in mijn ogen niet zo mooi zijn. Ik zie mensen die blijkbaar heel ontspannen en vrolijk in het leven staan en anderen die er door getekend zijn. Ieder heeft haar of zijn verhaal. Verhalen die ik niet ken. Ik ken al die mensen niet en toch heb ik er een gedachte en een gevoel bij. Dat kan er helemaal naast zitten. Wel is duidelijk: mensen zijn heel verschillend. Ik weet dat wel en toch scheer ik ze nogal eens over één kam en dat leidt tot een vreemd perfectionisme.

We zijn geen kuddedieren en we willen dat ook niet zijn. Onderwijs en opvoeding moeten daar rekening mee houden. Ook in de kerk moet men de verschillende gaven die mensen hebben naar waarde schatten. De Romeinenbrief gaat daar over in hoofdstuk 12: *"We hebben verschillende gaven, onderscheiden naar de genade die ons geschonken is. Wie de gave heeft om te profeteren, moet die in overeenstemming met het geloof gebruiken. Wie de gave heeft om bijstand te verlenen, moet bijstand verlenen. Wie de gave heeft om te onderwijzen, moet onderwijzen."* De Geest maakt duidelijk dat we verschillende mensen zijn met verschillende gaven. Wat mij meer dan een keer opvalt is dat ik in gesprekken anderen vaak beoordeel alsof ze àlle gaven moeten hebben. Ik heb kritiek op de zwakke plekken van anderen. De een voelt dingen niet goed genoeg aan, de ander is niet sterk genoeg in het onderscheid maken, de volgende is te bot ...

De ander moet een schaap met vijf poten zijn. Dan is het gemakkelijk om kritisch te zijn. Ik sla dan de poten die er zijn allemaal weg. In die brief aan de Romeinen zien we de Goddelijke nuchterheid van de Geest. Die werkt bevrijdend. Dan leer ik door deze vakantiemijmering dat ik, als het werk opnieuw begint, het goede van een ander moet bevorderen. Dan zie ik hoe we elkaar nodig hebben: thuis, in het onderwijswerk, in de kerk. Verschiede mensen, om in liefde en gehoorzaamheid, samen te bouwen aan het Rijk Gods. Ik wens jullie allen veel 'mijmergenot'.

*Fons Uytterhoeven
bisschoppelijk afgevaardigde*

Colofon

Digitaal tijdschrift
van het
Vicariaat Onderwijs
Aartsbisdom
Mechelen-Brussel

Frederik de Merodestraat
18, 2800 Mechelen

Tel: 015 29 84 01 (02)

Fax: 015 29 84 03

E-mail:

info@vikom.be

Website:

www.vikom.be

Versijnt 4 keer per jaar.

Redactie:

Guido François

Jürgen Mettepenningen

Fons Uytterhoeven

Tekst + Foto's: Guido François
(tenzij anders vermeld)

Ver. uitgever:

Fons Uytterhoeven

Inhoud:

Redactioneel	1
Actualia	2
Vieringen, conferenties	9
Personalía	28

Actualia

Het BOS-bestand groeit aan SBK's en VVS'en in opmars

Minister van Leefmilieu Joke Schauvliege heeft er geen verdienste aan. In onderwijskringen betekent BOS de laatste tijd immers Bestuurlijke Optimalisering en Schaalvergroting. Dat is niet de enige afkorting die in omloop is. Een SBK (Schoolbestuur met Bijzondere Kenmerken) geraakte eveneens ingeburgerd vanuit de eerste conceptnota, maar heeft nu het gezelschap gekregen van een VVS, wat staat voor 'Vereniging Van Schoolbesturen'. Die 'figuur' verscheen in de langverwachte nieuwe conceptnota van de Vlaamse Regering over bestuurlijke optimalisatie van 27 mei 2016. Intussen was er weer heel wat beweging op het terrein. Een kort overzicht:

Regio Leuven

De Stuurgroep van de 29 schoolbesturen van de regio Leuven-Hageland die op 11 januari 2016 een intentieverklaring ondertekenden, heeft op een dagvergadering op 25 april 2016 bouwstenen en principes aangebracht waarmee een organisatiestructuur

Foto boven en rechts: dagvergadering voor de schoolbesturen regio Leuven op 25 april 2016 in het Europees Centrum La Foresta in Vaalbeek

voor de hele regio kan worden uitgetekend. Via de interactieve werkvorm van World café en via werkgroepen zochten alle Stuurgroepleden naar elementen die belangrijk zijn om het beoogde samenwerkingsverband structureel vorm te geven, rekening houdend met haalbaarheid, transparantie, goede evenwichten tussen professionele organisatie en lokale betrokkenheid en tal van andere gevoeligheden.

De resultaten van het gemeenschappelijk denkwerk werden in een verslag gegoten en in een 'synthese van principes voor een organisatiestructuur en de concrete verta-

ling ervan'.

De Agendacommissie van de Stuurgroep BOS Leuven vroeg vervolgens het mandaat om op basis van dat format voorstellen van een organisatiestructuur uit te werken, rekening houdend met alle bemerkingen. Of dat uiteindelijk kan uitmonden in een fusie tot één vzw of tot meer dan één structuur, zal afhangen van de haalbaarheid van de voorstellen.

De Stuurgroep besliste in zijn vergadering van 6 juni 2016 ook om aan een groep van een tiental directeurs (al dan niet met coördinerende opdracht) van de verschillende scholengemeenschappen basisonderwijs en de scholengemeenschap van het secundair on-

derwijs en de scholengemeenschap van het secundair on-

derwijs een inhoudelijke opdracht te geven. Zij krijgen de vraag om een synthese te maken van de opdrachtsverklaringen, visies of missies van alle betrokken scholen, met het oog op een ontwerp van gemeenschappelijke visietekst. Bovendien krijgen ze de opdracht een beleidsnota op te maken met betrekking tot de toekomstige uitdagingen voor het katholiek onderwijs in de regio Leuven en over de toegevoegde waarde van een structurele samenwerking. De resultaten worden verwacht tegen eind december 2016.

Regio Druivenstreek + Zaventem

Deze regio, die de oostkant van Brussel uitmaakt, begint de vruchten (druiven?) te

Foto boven: ondertekening intentieovereenkomst voor schoolbesturen in de Druivenstreek en Zaventem, in de Abdij van Kortenberg

Foto onder: eerste bijeenkomst van schoolbesturen in de regio Zuid-Oost-Brabant in Zoutleeuw, op 11 april 2016

plukken van een reeks voorafgaande bijeenkomsten. Op 28 april 2016 ondertekenden alle betrokken schoolbesturen van de scholengemeenschappen basisonderwijs (Zevenster en Zoniën) en de scholengemeenschap secundair onderwijs (Drieklank) een intentieverklaring tot verdere gesprekken, in de sfeervolle Ridderzaal van de Abdij van Kortenberg. Bij zo'n plechtig moment hoorde een hapje en een drankje. De organiserende groep van coördinerend directeurs en voorzitters van de scholengemeenschappen gaf het gezelschap echter ook nog een taak mee: op grote bladen aan de muren mochten ze via gekleurde bolletjes aangeven welke beleidsdomeinen ze gezamenlijk konden aanpakken. De top vijf bestond uit:

Financies/werkingsmiddelen, preventie, gebouwen, personeel en ICT. Op de volgende vergaderingen gaan ze daarmee aan de slag.

Regio Zuid-Oost-Brabant

Van de Druivenstreek naar de suiker- en fruitstreek. Op 11 april 2016 bracht het Vicariaat onderwijs de bestuurders en directeurs van de regio Tienen-Hoegaarden-Landen-Zoutleeuw bij elkaar in een parochiezaal in Zoutleeuw voor een eerste verkennende gespreksronde. Na een informatiemoment waarin de specifieke kenmerken van de scholen en besturen uit die regio met cijfers en kaartgegevens werden belicht door

Guido François, zette BOS-begeleider Guido Dewinter de deelnemers aan het werk. Ze konden via het kleven van gekleurde bolletjes op bladen met vijf stellingen aangeven in hoever ze die stellingen als wenselijk en als haalbaar beschouwden. Daarna konden ze de resultaten in kleine werkgroepen met elkaar bespreken. De meeste stellingen werden door de meesten haalbaar en wenselijk geacht, toch waren er een paar duidelijk afwijkende meningen. Niet iedereen zag fusies van schoolbesturen als wenselijk of haalbaar.

In een volgende bijeenkomst op 30 mei 2016, die werd voorbereid door een kleine 'Agendacommissie', kregen alle besturen de kans hun verwachtingen en bezorgdheden uit te spreken. De meeste besturen en directeurs zien in dat schaalvergroting noodzakelijk is omwille van de nood aan professionalisering, maar ze willen niet graag dat dit

Tweede vergadering van de schoolbesturen regio Zuid-Oost-Brabant in het administratief centrum van Korzo in Zoutleeuw op 30 mei 2016

ten koste gaat van de eigenheid van de school en de lokale betrokkenheid. Op die vergadering informeerde Guido François hen ook over de pas goedgekeurde conceptnota Bestuurlijke Optimalisatie van de Vlaamse Regering. Die informatie moest even doordringen. Elk bestuur kreeg de vraag na te denken over wat de twee vergaderingen en de conceptnota hebben bijgebracht en wat dan de volgende stappen kunnen zijn. Wordt zeker vervolgd in het eerste trimester van volgend schooljaar.

Regio Mechelen

De schoolbesturen Katholiek Onderwijs De Pelgrim vzw, de vzw Verenigde Scholen Ursulinen Mechelen-Hagelstein en het schoolcomité van de Sint-Lambertusschool Muisen hebben beslist om te groeien naar één vzw. De nieuw op te richten vzw zou de roepnaam 'De Weg' krijgen. Intussen lopen de gesprekken met een aantal andere geïnteresseerde schoolbesturen voort. De nieuwe vzw zal de onderwijsverantwoordelijkheid dragen voor zowat 6500 kinderen, jongeren en volwassenen. Het aanbod is breed, niveau-overstijgend, met diverse studiedomeinen en schooleigen opvoedingsprojecten en onderwijsmethodes.

Ook andere schoolbesturen in de regio Mechelen zijn in gesprek rond BOS. De verschillende besturen hebben samen een studieopdracht uitgeschreven om te onderzoeken voor welke uitdagingen de katholieke scholen in Mechelen staan. Die opdracht is toevertrouwd aan de Thomas More hogeschool en zal een jaar in beslag nemen.

Regio Brussels Hoofdstedelijk Gewest

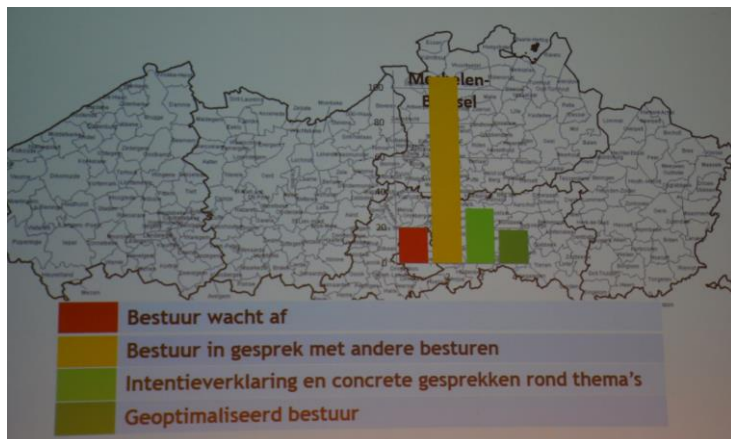

Bij de ondertekening van de statuten van de nieuwe vzw in de basisschool Champagnat op 23 juni 2016 (ingezonden foto)

De groep van kleine schoolbesturen met scholen behorend tot de scholengemeenschappen basisonderwijs Klaveren 7, Sint-Michiel, Katholiek Onderwijs Brussel Zuid en BruNo (Brussel Noord) ondertekenden op 23 juni 2016 de statuten van een nieuwe vzw in het kader van BOS. Het is de bedoeling dat de schoolbesturen die daar lid van worden op termijn geleidelijk bevoegdheden afstaan aan die vzw. Het is een tussenfase naar bestuurlijke optimalisering en schaalvergroting maar wel het resultaat van heel wat overleg gedurende de laatste drie jaar.

Nog in Brussel sluiten drie schoolbesturen aan bij de grote vzw Sint-Goedele Brussel. Dat zijn het bestuur van de Sint-Martinusschool, de Sint-Albertschool en de Sint-Jozefschool, allemaal uit Sint-Jans-Molenbeek.

Ook in andere regio's zoals Asse-Merchtem-Opwijk-Meise-Wemmel, regio Aarschot en regio Rotselaar-Haacht-Tildonk-Tremelo-Boortmeerbeek komen besturen geregeld samen om verder vorm te geven aan hun BOS-verhaal.

Tijdens het congres Katholiek Onderwijs Vlaanderen op 2 juni 2016 werd de evolutie van het BOS-proces in het aartsbisdom¹ als volgt weergegeven: van de 177 besturen die onderhevig zijn aan de BOS-operatie zijn er: 20 (11,29%) met status 1: geen beweging of eerder afwachtende houding; 107 (60,45%) met status 2: verkennende gesprekken; 31 (17,51%) met status 3: intentie-overeenkomst of ander engagement en vorderingen; 19 (10,73%) met status 4: BOS-proces zo goed als afgerond of reeds alle kenmerken van een SBK.

Conceptnota Bestuurlijke Optimalisatie

We kunnen hier niet uitvoerig ingaan op de *conceptnota Bestuurlijke Optimalisatie* die de Vlaamse Regering op 27 mei 2016 heeft goedgekeurd. In het verslag van het congres Katholiek Onderwijs Vlaanderen van 2 juni staat al het een en ander vermeld. U vindt de integrale tekst op onze website via deze link: /sites/default/files/imce/vr_2016_2705_doc.0535-1ter_conceptnota_bestuurlijke_optimalisatie_-_nota.pdf. Een (eigen) samenvatting ervan in powerpointversie vindt u hierbij: /sites/default/files/imce/conceptnota_bestuurlijke_optimalisatie.pptx.

De essentie is dat de overheid de figuur van een Schoolbestuur met Bijzondere Kenmerken (SBK) aanprijst als het meest na te streven model van bestuurlijke optimalisering. Daarnaast heeft ze, omwille van het officieel gesubsidieerd onderwijs, dat wettelijk niet veel andere mogelijkheden heeft, de figuur van de Vereniging Van Schoolbesturen (VVS) geïntroduceerd als een soort voortzetting van de scholengemeenschappen, maar dan wel met de mogelijkheid om dat niveau-overschrijdend te organiseren. De VVS zal echter kampen met dezelfde beperktheden als de scholengemeenschappen en draagt niet zoveel bij tot bestuurlijke optimalisering.

Een deel van de schoolbestuurders en directeurs van de regio Asse-Merchtem-Opwijk tijdens de receptie van het Congres Katholiek Onderwijs Vlaanderen op 2 juni 2016

Voor beide structuren zijn er incentives die moeten komen van de op korte termijn verdwijnende scholengemeenschappen, zonder dat het onderwijsbudget verhoogt. In het beste geval kan zo'n VVS een tijdelijke oplossing betekenen voor besturen die nog niet klaar zijn om een SBK te vormen. Een VVS kan ook voor een samenwerkingsverband zorgen tussen verschillende SBK's in een zelfde regio, tussen onderwijs- en welzijnsinstellingen, of tussen katholieke en gemeentescholen. De versterking van de bestuurskracht zal echter vooral gerealiseerd kunnen worden door het vormen van een SBK, het liefst niveau-overstijgend, zoals het beschreven staat in het preferentieel model uit de visietekst van Katholiek Onderwijs Vlaanderen van 8 januari 2015. Die tekst blijft onverkort de leidraad voor BOS. De koepel zal in de komende onderhandelingen over de conceptnota pleiten voor betere incentives voor SBK's.

Die tekst blijft onverkort de leidraad voor BOS. De koepel zal in de komende onderhandelingen over de conceptnota pleiten voor betere incentives voor SBK's.

¹ Op de gebruikte kaart stonden echter de provincies afgebakend, wat voor het aartsbisdom Mechelen-Brussel uiteraard niet klopt. Naast Vlaams-Brabant en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest horen daar ook de regio's Mechelen en Klein-Brabant bij.

Vormingssessies voor schoolbesturen schooljaar 2016-2017

Het vormingsaanbod voor schoolbestuurders en leidinggevenden voor volgend schooljaar ziet er in ons bisdom als volgt uit:

Thema	Datum en plaats
Masterclass met Mgr Johan Bonny over de katholieke dialogeschool	Donderdag 20/10/2016 16u-19u Wellicht in Katholiek Onderwijs Vlaanderen, Guimardstraat 1, 1000 Brussel
Bestuurlijke Optimalisering en Schaalvergroting (BOS) 2 parallele sessies: <ul style="list-style-type: none"> • Organisatiemodellen (geactualiseerde versie) • Inspraak 	Dinsdag 22/11/2016 19u-21.30u Diocesaan Pastoraal Centrum Mechelen
Voorjaarsseminarie met als thema's: <ul style="list-style-type: none"> • Databeheer • Radicalisering en polarisering 	Dinsdag 21/03/2017 19u-21.30u Diocesaan Pastoraal Centrum Mechelen

Foto boven: een vormingssessie voor schoolbesturen in Mechelen, met Lieve Van Camp (helemaal achteraan)

In de **masterclass** zal Monseigneur Bonny, bisschop-referendaris voor het onderwijs, voortbouwen op wat er tijdens het congres van 2 juni 2016 is verteld over de katholieke dialogeschool.

Wat de **vorming rond BOS** betreft zult u merken dat die naar voren is geschoven (22 november in plaats van januari) en dat die één thema herneemt van vorige keer: *'organisatiemodellen'*. Op dat moment zullen wellicht weer andere besturen nood hebben aan zo'n vorming. Ook zullen er nieuwe accenten gelegd worden, vanuit ervaringen op het werkveld.

Voor het **voorjaarsseminarie** op 21 maart 2017 hebben we beslist het aantal thema's tot twee te beperken. Het thema **'databeheer'** is een tweetal jaar geleden ook al eens aan bod gekomen, maar zal volledig nieuw worden ingevuld. Het gaat over de gegevens die scholen en besturen via de websites van de overheid kunnen raadplegen en gebruiken voor hun eigen onderwijsbeleid. Het thema **'radicalisering en polarisering'** speelt in op de actuele nood aan informatie over hoe radicalisering bij jongeren ontstaat en met welke handvatten bestuurders en leidinggevenden een beleid rond radicalisering en polarisering vorm kunnen geven, geïnspireerd door de katholieke dialogeschool. De avond wordt verzorgd door Khalid Benhaddou, imam van Gent en voorzitter van het Platform van Vlaamse imams en coördinator van het Netwerk van islamexperten dat in scholen de radicalisering van moslimjongeren moet tegengaan, en door Chris Wyns, pedagogisch begeleider voor diversiteit in Katholiek Onderwijs Vlaanderen.

Er komt nog een flyer van Katholiek Onderwijs Vlaanderen waarin het volledige vormingsaanbod voor het schooljaar 2016-2017 vermeld zal worden. Ook vorming op maat blijft mogelijk. Die zal echter niet meer opgenomen worden door Lieve Van Camp, die overstapt naar een andere vormingsjob. Bij deze willen we Lieve hartelijk danken voor de fijne en degelijke manier waarop ze zich van haar taak heeft gekwetend.

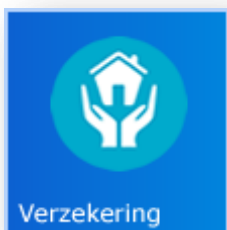

Raamovereenkomsten
Bisdommen

Antwerpen
Gent
Hasselt
Mechelen - Brussel

IRO-nietjes

Stand van zaken Overheidsopdrachten

Vacature

De vzw I.R.O. (Interdiocesane Raad Overheidsopdrachten) zoekt nog steeds een voltijdse of deeltijdse medewerker die marktonderzoek kan verrichten en nieuwe overheidsopdrachten kan uitschrijven, in opvolging van Eline Peeters, die een nieuwe job heeft gevonden. De vacature staat op de startpagina van de website www.ro-bisdommen.be.

Verzekeringen

Het raamcontract **Verzekeringen Omnium opdrachten** en **Burgerlijke aansprakelijkheid bestuurders** werd eind juni 2016 gegund aan Axa.

Energie

Intussen bereidt I.R.O. al de nieuwe raamcontracten **elektriciteit en aardgas** voor, die moeten ingaan op 1 januari 2018. Door de gunstige evolutie van de energieprijzen betalen de scholen die in het raamcontract zitten nu een pak minder dan in het begin en door nu al de inschrijvingen te starten voor de volgende contracten, kan I.R.O. wellicht nog profiteren van de gunstige marktvoorwaarden door de prijs vast te klikken op een moment dat die laag staat.

Welzijn en Preventie

Werking stuurgroep Preventie

Gezellig etentje van de Stuurgroep Preventieadviseurs op 14 juni 2016 in Hof de Merode

De diocesane Stuurgroep Preventieadviseurs kreeg voorafgaand aan zijn laatste vergadering van dit schooljaar, op 14 juni 2016, een etentje aangeboden als dank voor de vrijwillige en bereidwillige inzet gedurende het afgelopen schooljaar. Maar er werd ook nog gewerkt. Stuurgroep lid Paul Van Assche verzorgde een interne vorming rond psychosociale aspecten en er werd al nagedacht over een vorming rond elektrische installaties. Die zou op de volgende vergadering in oktober eerst worden uitgetest binnen de Stuurgroep en dan later in het schooljaar aangeboden worden aan het onderwijsveld. Franky Wauters, de verantwoordelijke voor welzijn en preventie in KathOndVla, gaf ten slotte toelichting bij de initiatieven die de koepel plant en bij andere items uit de welzijnswetgeving, zoals de nieuwe tarifiering voor Externe diensten (zie hierna).

Nieuwe tarifiering voor Externe Diensten voor Preventie en Bescherming op het Werk. Ronde van Vlaanderen 4 mei 2016

De Dienst Bestuur en Organisatie van Katholiek Onderwijs Vlaanderen organiseerde op twee plaatsen een infosessie over de nieuwe tarifiering van de Externe Diensten voor Preventie en Bescherming op het Werk, de zogenaamde EDPBW's. Op 4 mei 2016 kwam een dertigtal directies, bestuursleden en preventie-adviseurs in het Diocesaan Pastoraal Centrum in Mechelen luisteren naar wat Maarten Balthau en Franky Wauters over de nieuwe regeling te vertellen hadden. In elk geval een interessant verhaal, met nuttige tips om te besparen.

Franky Wauters, met Maarten Balthau in de achtergrond, tijdens de infosessie in Mechelen op 4 mei 2016

Jurist **Maarten Balthau** schetste de achtergrond van het KB Tarifiering en de basisprincipes. De hele onderwijssector (NACE code 85) behoort tot tariefgroep 1, die 41,50 euro per personeelslid per jaar moet betalen. Internaten vallen onder tariefgroep 3 met 75,50 euro per personeelslid per jaar. Hoger onderwijs zit in tariefgroep 2 en betaalt 60,50 euro. Wie minder dan vijf werknemers tewerkstelt, krijgt korting. Voorts is er een pro-rata-regeling, rekening houdend met de arbeidsduur versus het arbeidsvolume. Wie deeltijds werkt, wordt maar gedeeltelijk meegerekend. Voor niet-gesubsidieerd personeel wordt het tarief altijd per kop berekend. Voor gesubsidieerd personeel heeft de overheid aanvaard om de berekening per voltijds equivalenten (VTE) te laten gebeuren, wat eigenlijk in strijd is met de wetgeving, maar wel voordeliger uitvalt voor scholen die met veel deeltijdse werknemers werken.

Voor niet gesubsidieerden moeten scholen niet zelf de berekening maken; het Departement Onderwijs doet dat via het Dimona-systeem. Scholen betalen een voorschot. De afrekening voor het werkjaar 2016 zal pas gebeuren in januari of februari 2017. Simulaties tonen aan dat het gewoon onderwijs een hogere gemiddelde basisfactuur zal krijgen dan vroeger en het buitengewoon onderwijs een lagere.

Franky Wauters, verantwoordelijke voor Preventie en Welzijn, gaf uitleg bij het basispakket waar elk schoolbestuur recht op heeft en dat de Externe Dienst moet leveren. Criteria zijn de grootte van het schoolbestuur en de kwalificatie van de interne preventieadviseur. Een schoolbestuur met een preventieadviseur niveau 3 en minder dan 200 werknemers krijgt een basispakket. Bij een werkgever met een PA van niveau 2 of 1 gaat het om preventie-eenheden (PE).

Heel wat zaken zijn inbegrepen in de forfaitaire minimum bijdrage:

- Actief meewerken aan het opstarten, uitvoeren en updaten van de risicoanalyse;
- Voorstellen van de preventiemaatregelen;
- Gezondheidstoezicht;
- Organiseren inzagerecht in gezondheidsdossier;
- Meewerken aan bevraging beeldschermwerk (laat de risicoanalyse bepalen voor wie zo'n onderzoek nodig is);
- Meewerken aan opleiding voedselhygiëne (wie in contact komt met voedsel heeft een attest nodig waaruit blijkt dat hij of zij in contact mag komen met voedingsmiddelen);
- Bijwonen vergadering Comité (niet alle vergaderingen). Tip: in februari-maart om het jaarverslag bij te wonen en een tweede keer in oktober-november bij het voorleggen van het jaaractieplan;
- Bijstand bij ernstig ongeval (maximaal vijf prestatie-uren per jaar, best goed voorbereiden om tijd te besparen);
- Opdrachten preventieadviseur psychosociale aspecten;

- Onderzoek arbeidsplaatsen en werkposten;
- Afleveren, binnen de vijf jaar na aansluiting, van een gemotiveerd beleidsadvies over het preventiebeleid;
- Online beschikbaar houden van de inventaris van de prestaties.

Een en ander begint met een initieel bedrijfsbezoek. Je dwingt het best af dat dat gratis is. Dan kan er een screening plaatsvinden en kun je afspraken maken over hoe er verder kan worden samengewerkt. Daarbij zijn er volgens Franky Wauters heel wat onvermoede optimaliseringsmogelijkheden om meer of betere service te krijgen zonder extra te betalen. Vraag dus bij het initieel bezoek goed na wat al dan niet valt onder de prestaties van het basispakket. Franky illustreerde dat met concrete voorbeelden.

Een schoolbestuur met 300 personeelsleden, waarvan 225 VTE, betaalt 9337,5 euro of 62,25 Preventie-eenheden (PE). Een arbeidsgeneesheer vraagt 1,25 PE per uur, een verpleger 0,75 PE, een ergonoom 1 PE. Het is niet nodig voor iedereen en altijd een beroep te doen op de arbeidsgeneesheer. Door de PE gericht en zuinig

in te zetten kun je een spaarpot van PE aanleggen, want niet opgebruikte PE kun je overdragen naar een volgend jaar. Een schoolbestuur kan kiezen om het per bedrijfs-eenheid te doen of het kan ook PE herverdelen over zijn scholen. Dat biedt meer flexibiliteit.

Het is aangeraden om samen met anderen een risicoanalyse uit te schrijven voor alle werknemers. Dan kun je afstappen van het jaarlijkse medisch onderzoek maar gewoon rekening houden met de risicoprofielen.

Bij de vergadering van het Comité kun je de afgevaardigden van de Externe Dienst gewoon vragen voor een half uur of een uur in plaats van ze de hele vergadering te laten bijwonen en dan een halve dag te moeten betalen.

De Dienst Bestuur en Organisatie heeft de laatste maanden gewerkt aan een model van overheidsopdracht om een offerte uit te schrijven voor een Externe Dienst. Tegen het einde van het schooljaar wordt dat model ter beschikking gesteld van iedereen. Daarin zal de prijs niet het belangrijkste criterium zijn (de tarieven liggen toch grotendeels vast), maar wel de kwaliteit van de dienstverlening: bv. hoeveel tijd nemen ze voor een onderzoek. Zo kunnen schoolbesturen kiezen waar hun beleid het best bij aansluit.

Vieringen, conferenties...

Informatie-avond infrastructuur 19 april 2016

De Dienst Bestuur en Organisatie van Katholiek Onderwijs Vlaanderen organiseerde in april een ronde van Vlaanderen om de wijzigingen toe te lichten die AGION (het Agentschap voor Infrastructuur Onderwijs) onlangs heeft ingevoerd voor infrastructuurprojecten. In het aartsbisdom vond die sessie plaats op 19 april 2016 in het Diocesaan Pastoraal Centrum in Mechelen, voor een honderdtal verantwoordelijken voor schoolinfrastructuur, schoolbestuurders, directeurs, architecten e.d..

Dirk Vanstappen

In de inleiding stelde **Dirk Vanstappen** zijn Dienst voor. De vroegere werking van de Dienst Investeringen Katholiek Onderwijs (DIKO) is volledig geïntegreerd in de nieuwe dienst Bestuur en Organisatie, die ook instaat voor juridische ondersteuning, financieel advies, preventie en welzijn, overheidsopdrachten, planning en coördinatie, databeheer, bemiddeling enzovoort.

Vervolgens lichtte hij de conceptnota masterplan scholenbouw toe. Uit de analyse blijkt duidelijk dat er nog altijd veel te weinig geld uitgetrokken wordt voor scholenbouw. De nota bevat 5 strategische doelstellingen: het bestaande onderwijspatrimonium vernieuwen, de onderwijscapaciteit uitbreiden, alternatieve financieringsbronnen aanboren, de focus leggen op schoolgebouwen van de toekomst en een langetermijnplanning en een beheersmatige aanpak bevorderen. Daarvoor werden 15 operationele doelstellingen uitgewerkt.

Er dienen zich enkele belangrijke wijzigingen aan in de te volgen procedures vanaf 1 juli 2016. Er is een overgangsregime voor dossiers die bijna klaar zijn, met een uitdoofscenario tussen 1 juli en december 2016. Het dossier principieel akkoord blijft ongewijzigd, maar het voorleggen van het voor-aanbestedingsdossier en van het aanbestedingsdossier vervalt. AGION zal nog punctueel en beperkt

antwoorden geven op vragen. De planlast voor besturen vermindert dus, maar er is ook minder ondersteuning. AGION vraagt geen bestekken, en zal het geheel maar marginaal nakijken. De uitbetaling zal tot 100% van de gunning bedragen. Scholen zullen een buffer moeten inbouwen, want voor wat het meer kost, krijgen ze geen geld méér. KathOndVla verkreeg nog 2% voor meerwerken.

Wijzigingen in voorbereiding zijn: een projectspecifieke DBFM, huursubsidie, Bijna EnergieNeutrale schoolgebouwen (BEN), vervanging E70-subsidie door E40-subsidie en prioriteitscriteria voor de goedkeuring van wachtlijstdossiers.

Dirk Vanstappen ging wat dieper in op het DBFM-verhaal. Dat is gestart als een nood-ingreep om de achterstand voor scholenbouw in te halen uit gebrek aan geld. Intussen slopen de DBFM-projecten jaarlijks een enorm budget van de overheid op (op kruissnelheid kan dat oplopen tot 55 miljoen euro), hoewel het maar om 4% van het gebouwenpark gaat. We zouden van de overheid graag jaarlijks 266 miljoen euro subsidie krijgen, zonder rekening te houden met DBFM en capaciteitsverhoging. We krijgen echter maar de helft: 136 miljoen. DBFM is voor ons geen goede zaak.

De huursubsidies kunnen wel interessant voor ons zijn. In capaciteitsdossiers bestaan die al. Komen in aanmerking: gebouwen die er al staan en vlot van functie kunnen veranderen. Daar kan een subsidie van 60 of 70% op de huur voor worden toegekend.

De ingrijpendste wijziging betreft de prioriteitscriteria voor de goedkeuring van 'wachlijstdossiers' die van kracht zouden worden vanaf januari 2017, met overgangsmaatregelen. Tot nu toe hielden we vast aan de chronologie van de wachtlijsten. De Commissie Onderwijs wil het roer nu omgooien en er bepaalde (voorrangs)dossiers uitpikken volgens objectieve prioriteitscriteria. Hoe die er moeten uitzien is zeer de vraag. Het probleem is dat er geen onderscheid gemaakt wordt tussen selectie- en gunningscriteria. Masterplannen en visies zijn moeilijk te vergelijken. Het eenvoudigste criterium is de kwaliteit van de bestaande huisvesting, maar welke parameters gebruik je dan: de kwaliteit, stabiliteit, het aangepast zijn aan het pedagogisch project? Wie gaat dat beoordelen? Stel dat we daar een oplossing voor vinden, is het dan rechtvaardig dat besturen die tussentijds al veel geïnvesteerd hebben in het onderhoud, worden afgestraft tegenover besturen die hun gebouw hebben laten aftakelen? De overheid zou besturen juist moeten stimuleren om hun gebouwen in goede staat te houden. De plannen zouden veel tijd vergen voor de administratie ervan. Er zouden maar weinig dergelijke dossiers per jaar goedgekeurd kunnen worden. Bovendien wordt het geheel onvoorspelbaar, minder transparant en creëert het onrust. Als de overheid geen extra middelen investeert, lost dit niets op. Vandaar dat KathOndVla zich verzet tegen het omdraaien van de chronologie.

Er was voldoende tijd voor een vragenronde en die was inderdaad uitgebreid. Sommige wijzigingen dienen door AGIO nog officieel gecommuniceerd te worden, maar Dirk Vanstappen wilde niet langer wachten om de scholen te informeren. Sommigen moeten hun dossier immers dringend aanpassen of versneld indienen.

Willy Claes

Gespreksronde buitengewoon onderwijs 10 mei 2016

Katholiek Onderwijs Vlaanderen (KathOndVla) organiseerde in de maand mei in de vijf bisdommen een gespreksronde voor directeurs en bestuurders van buitengewoon onderwijs. In het aartsbisdom Mechelen-Brussel vond die sessie plaats op 10 mei 2016 voor een vijftigtal aanwezigen. De bedoeling was hen te informeren over de dienstverlening van KathOndVla na het opheffen van het Verbond van Katholiek Buitengewoon Onderwijs (VVKBuO), de plaats van het BuO in BOS (Bestuurlijke Optimalisering en Schaalvergroting) en de laatste stand van zaken over GON en ION (Geïntegreerd en Inclusief Onderwijs) en de waarborgregeling voor het schooljaar 2016-2017. Ook konden de deelnemers hun vragen en bezorgdheden uiten in gespreksgroepen en plenair.

Dienstverlening koepel

In het informatieve gedeelte lichtten **Dirk Vanstappen** en **Willy Claes** toe op welke manier het buitengewoon onderwijs aan bod komt in de nieuwe structuur van de koepel KathOndVla en bij wie de scholen en hun besturen terecht kunnen voor al hun vragen. De vroegere medewerkers van het VVKBuO zitten nu verspreid over de verschillende diensten (Bestuur en Organisatie, Personeel, Lerenden, Identiteit en Kwaliteit, Curriculum en Vorming en de stafdienst). Na dit gedeelte konden de deelnemers hierover reflecteren in kleine groepjes en vragen en suggesties formuleren over de dienstverlening vanuit de Guimardstraat.

Enkele reacties:

- We willen blijven zorgen voor het 'buitengewone kind' maar de draagkracht van de directie en het personeel wordt wel erg op de proef gesteld door een daling van de schoolpopulatie van wel 30%. Hoelang is dat nog leefbaar? Worden we wel gehoord in de koepel? We vrezen over een paar jaar 'dood' te zijn.

Antwoord **Lieven Boeve**: die signalen komen uit alle provincies; het M-decreet heeft een stigma op het BuO gelegd: naar de publieke opinie moet het BuO verantwoord worden waarom het echt nodig is voor bepaalde Iln. De dalingen zijn niet op schoolniveau op te lossen, wel binnen grotere (BOS-)gehelen. We

moeten blijven benadrukken dat het BuO waardevol blijft voor een aantal kinderen en dat daar de expertise zit die we ook elders willen inzetten. De koepel heeft de laatste tijd veel meer tijd besteed aan het BuO. De overheid heeft – ondanks aandringen van KathOndVla - echter nagelaten om voldoende middelen uit te trekken om de voorspelde gevolgen van het M-decreet op te vangen. Als koepel moeten we ervoor zorgen dat het BuO er niet alleen voor staat.

- De CLB-werking is heel verschillend.
Antwoord Lieven Boeve: Bij het CLB is er inderdaad te weinig gelijkgerichtheid.
- De inclusiegedachte is een maatschappelijk gegeven, maar we zijn er niet in geslaagd om de beeldvorming van een continuüm van zorg op de voorgrond te plaatsen (als het niet lukt kan het kind altijd terecht in het BuO; er is voor elk kind een oplossing).

Reactie Lieven Boeve: het woord inclusie wordt divers geformuleerd; de koepel wil de directiecommissies (gewoon en buitengewoon onderwijs) eens samenbrengen. Het project ZILL (Zin in Lereren, zin in Leven) rond een geïntegreerd leerplan voor het basisonderwijs bevordert de gemeenschappelijke taal tussen de niveaus. De nieuwe trend is dat nu de vraag gesteld wordt wat dat betekent voor alle kinderen. Dat heeft te maken met de continuümgedachte.

Isabelle Dobbelaere

BuO in BOS

in een tweede informatief gedeelte overliep **Isabelle Dobbelaere** de redenen waarom BOS nodig is, de voordelen ervan en het preferentiële model van KathOndVla: regionaal verankerde beleidskrachtige schoolbesturen, organisatie van het onderwijs over de hele lengte en breedte (BaO, SO en BuO) en werkgeverschap, middelen (werking en infrastructuur) en programmatie in handen van het schaal-vergrote schoolbestuur. Dat model kan niet altijd (meteen) gerealiseerd worden. Soms is samenwerking met een

school van een ander net noodzakelijk of zijn er intersectorale besturen met wie een samenwerking dient te worden opgezet, tenzij het intersectorale geïntegreerd kan worden in een BOS-structuur. Aan de hand van organisatiemodellen werd het preferentieel model naast andere mogelijkheden gelegd.

Op de vraag welke garanties een school voor BuO die deel uitmaakt van een schaalvergroopt bestuur, heeft dat ze de nodige middelen zal krijgen om onderwijs op maat van elke leerling te kunnen waarmaken, komt het antwoord van het 'charter van goed bestuur' dat KathOndVla aanbeveelt aan elk schoolbestuur. Daarin staat dat het bestuur "op billijke wijze al de scholen ondersteunt die het onder zijn ver-

antwoordelijkheid heeft".

Uit de **reflectie in werkgroepen** die daarop volgde kwamen nog enkele vragen:

- Hoe ervoor zorgen dat er een op elkaar afgestemde programmatie komt?
Antwoord: de koepel denkt momenteel verder na over een soort 'sokkelaanbod' in elk regio, niet noodzakelijk bij elk SBK (Schoolbestuur met Bijzondere Kenmerken);
- Welk statuut heeft het vermelde 'charter van goed bestuur'?
Antwoord: het is goedgekeurd door de RVB en wordt op het congres van 2 juni voorgesteld. Elk schoolbestuur kan op basis van de principes uit het charter zelf nagaan hoe het die principes in de realiteit waarmaakt of kan waarmaken.
- Als je in de regio de keuze hebt om in 1 BOS-structuur te stappen of in verschillende, wat doe je dan het best vanuit het BuO? Verminderen uw winstkansen door een bepaalde schaalgrootte? Is opgaan is een groter geheel nadelig voor de impact van het BuO?

Antwoord **Dirk Vanstappen**: als er schaalnadelen zouden zijn, dan zouden die zich situeren op het niveau van de organisatie. De risico's kun je ondervangen door goede afspraken en door een aangepaste organisatie. Je dient vooraf de garanties die je wil, uit te spreken.

GON (Geïntegreerd ONderwijs) en ION (Inclusief ONderwijs)

Veronique Decock lichtte de financiering op korte termijn toe van het GON en het ION en hoe de aanmelding door CLB verloopt en de toekenning door netgebonden commissies.

Veronique Decock

Waarborgregeling

Annemie Jennes gaf uitleg bij de waarborgregeling voor het schooljaar 2016-2017. Aangezien het verlies van leerlingen in het BuBaO verdubbeld is ten opzichte van vorig schooljaar, zullen ook de waarborglestijden en -uren in aantal verdubbelen. De regeling geldt opnieuw maar voor één schooljaar. De lestijden en uren moeten gaan naar "kwaliteitsvolle collegiale ondersteuning op de klasvloer in het gewoon basisonderwijs door de middelen voldoende substantieel en zonder versnippering in te zetten vanuit scholen BuBaO".

De bedoeling is "leerkrachten en leerkrachtenteams in het gewoon BaO in de praktijk handelingsbekwamer te maken in hun onderwijs aan kinderen met specifieke onderwijsbehoeften." Er zijn twee mogelijke pistes:

Annemie Jennes

1. samen sterker op de klasvloer via co-teaching of
2. BuBaO in duo met BaO (een continuüm van ondersteuning via een geïntegreerde werking op de klasvloer vanuit een samenwerking gewoon-buitengewoon basisonderwijs).

Vervolgens schetste Annemie Jennes hoe BuBaO-scholen zich kandidaat kunnen stellen voor piste 1 of 2 en hoe kandidaatscholen geselecteerd worden. Het tijdspad is wel bijzonder krap, maar dat is nodig om alle scholen tegen half juni op de hoogte te kunnen brengen van de selectie.

Eigentijds tegendraads

Congres Katholiek Onderwijs Vlaanderen – Leuven 2 juni 2016

1700 schoolbestuurders, directeurs, pedagogisch begeleiders en andere onderwijsbetrokkenen en prominente namen op 2 juni in Leuven deel aan een eigentijds-tegendraads Congres van Katholiek Onderwijs Vlaanderen. De thema's waren de Katholieke Dialogschool, het verhaal van Bestuurlijke Optimalisering en Schaalvergroting en - alleen voor pedagogische begeleiders - het 25-jarig bestaan van de Pedagogische Begeleidingsdienst van het Katholiek Onderwijs. Omwille van het grote aantal deelnemers werden die om praktische redenen gespreid over drie aula's van de KU Leuven.

Voormiddagprogramma: de Katholieke Dialogschool

Wij mochten, na het onthaal in de Universiteitshallen, plaats nemen in de Aula Pieter De Somer. Daar sprak **Monseigneur Johan Bonny** de welkomstrede uit over 'De katholieke dialogschool' en hij zoemde vooral in op wat 'katholiek' daarin betekent. Hij ging daarvoor te rade bij drie voornaamste figuren en hij vroeg zich af wat zij gemaakt hebben van hun katholieke identiteit.

Damiaan De Veuster heeft als geen ander gewerkt aan overbrugging en integratie. "Hij oversteeg de grenzen tussen wij en zij: tussen Vlaanderen en Hawaï, tussen gezonde en zieke personen, tussen paternalisme en solidariteit, tussen katholieken en christenen van andere confessies." De katholieke identiteit van pater Damiaan werd gekenmerkt door "een diep geloof, een groot hart, twee sterke handen en een taaie volharding". Christelijke identiteit en menselijke solidariteit waren voor hem geen tegengestelden. Ze kwamen voor hem uit dezelfde inspiratie en hielden elkaar recht, vooral in dagen van beproeving.

Monseigneur Johan Bonny

De tweede persoon is *Jozef Cardijn*. Hij nam het op voor de arbeidersjeugd. Zijn Kajottersbeweging verspreidde hij eerst in Vlaanderen en België en vervolgens in Europa en de wereld. "Met zijn aanpak en begeestering heeft hij generaties Vlaamse jongeren een nieuw besef gegeven van hun waardigheid en hun zending." Zijn katholieke identiteit was tegelijk heel persoonlijk en heel maatschappelijk. "Het Evangelie verbond hem zowel met Christus en de kerkgemeenschap, als met de samenleving en haar

steeds nieuwe maatschappelijke noden."

De derde figuur was *Albert Dondeyne*, professor filosofie aan de KU Leuven en medestichter en bezieler van de Universitasbeweging. “Hij wilde studenten erop voorbereiden om nadien, in hun professionele leven, vanuit hun christelijk geloof verantwoordelijkheid op te nemen in de samenleving”. Hij ijverde voor een christendom dat niet ‘naast’ maar ‘midden in’ de wereld staat en in de hedendaagse cultuur.

Dat zijn drie verhalen die spreken over “een katholieke identiteit die zowel een binnenkant als een buitenkant heeft, zowel kleur bekent als het gesprek aangaat, zowel de kansrijke als de kansarme mens meeneemt, zowel Vlaams als internationaal denkt, zowel de kerkgemeenschap als de samenleving ten dienste staat.” Die drie figuren gingen voor die spanningsvelden niet op de vlucht, ze zochten ze op en speelden erop in. De vraag die de katholieke dialoogschool constructief kan en moet opnemen is: “welke spanningsvelden kunnen we vandaag niet ontlopen, en hoe kunnen we erop inspelen, indien we katholiek willen zijn”? Monseigneur Bonny maakte tenslotte duidelijk dat dit project de volle steun geniet van de bisschoppen.

Carl Snoeckx

Een filmpje toonde vervolgens de drie luiken van de katholieke dialoogschool. **Carl Snoeckx**, directeur van de Dienst Identiteit van Katholiek Onderwijs Vlaanderen, zorgde voor nog wat meer toelichting bij een nieuw Utopia, de katholieke dialoogschool (KDS), een inspirerende en motiverende droom.

De KDS zet de identiteit van de school in de verf in dialoog met de veelkleurige wereld waarin de school floreert. De sociale, pedagogische en religieuze context is heel verschillend van school tot school. Wat de verschillende katholieke dialoogscholen verbindt is een welbepaalde visie op onderwijs, een bewuste keuze voor een niet-neutrale maar geïnspireerde visie op vorming, een eigen visie op cultuur, taal, wetenschap, techniek, godsdienst. Een tweede dimensie is de liefdevolle dialoog met alle mensen, zeker als ze zich in een probleemsituatie bevinden, zowel leerlingen als leerkrachten, directeurs, bestuursleden enzovoort. “Liefde voor het onderwijs en liefde voor de mens. Dat is de utopie van de katholieke dialoogschool in de praktijk brengen, 500 jaar na Thomas Morus”, zo besloot Carl Snoeckx zijn toespraak.

Didier Pollefeyt

Afbeelding rechts: de katholieke dialoogschool zoals getoond in de clip

Didier Pollefeyt vertelde van waar de term katholieke dialoogschool komt. Er is heel wat wetenschappelijk onderzoek aan vooraf gegaan. Een mooie videoclip toonde het verschil tussen monoloogschool, kleurloze school, kleurrijke school en dialoogschool. Heel veel materiaal is te vinden op de gloednieuwe website www.katholiekedialoogschool.be. Die werd later in het programma gepresenteerd.

Ter afwisseling werd er een *panelgesprek* georganiseerd met enkele directeurs en een bestuurder, die elk hun ervaringen met proefprojecten vertelden. **Koen Gevers**, directeur van Basisschool Prinsenhof Grimbergen, vertelde over de zoektocht van zijn leraarteam naar concreet materiaal om met de gewijzigde leerlingenpopulatie (andersgebovigen, anderstaligen) om te gaan. Sedert hij met zijn school in het project van Katholieke Dialoogschool is gestapt is er al veel vooruitgang geboekt.

Panelgesprek met v.l.n.r. Koen Gevers, Bart Van de Vliet, Jeanine Jacobs en Greet Vermeire

Bart Van de Vliet, directeur Sint-Michielsinstituut SO in Keerbergen heeft een goed functionerende werkgroep pastoraal, waarin ook leerlingen participeren. Zij kwamen tot de conclusie dat de echte rijkdom van het katholieke in het narratieve zit. Ze zijn dan ook met teksten aan de slag gegaan. Ze proberen in dialoog een antwoord te vinden en schrijven aan een 'derde testament'.

Jeanine Jacobs, directeur Mozaiek Plus BuO in Maasmechelen, brengt de geloofsovertuiging al aan bod tijdens het intakegesprek met de ouders, die de kans krijgen ook hun (andere) overtuiging en hun symbolen binnen te brengen. Het schoolteam draagt samen zorg in dialoog met de kinderen, volgens de trajecten die die nodig hebben.

Greet Vermeire, bestuurder van de Zusters der Christelijke Scholen Vorselaar, vertegenwoordigt ook de internaten. Ze kreeg vanuit de congregatie een waardevol erfgoed mee en zag duidelijke verbindingen met de teksten van de Katholieke Dialogschool en het OKB (Opdrachten voor het Katholiek Basisonderwijs in Vlaanderen). Vanuit het bestuur zoekt ze mee naar een taal om de KDS uit te leggen en naar werkvormen voor een laagdrempelig aanbod, oplossingsgericht. Internaten zijn oefenplaatsen bij uitstek. Er ligt veel nadruk op de noden van (kwetsbare) kinderen.

Op de vraag van de moderator waarop ze gaan inzetten om te groeien als KDS, antwoordde Koen Gevers dat er een identiteitsgroep is opgericht en dat de school een oud beeld van Sint-Jozef een nieuwe plaats gaat geven in de plannen voor een nieuw gebouw. Er is ook meer begeleiding nodig. Bart Van de Vliet wil inzetten op zichtbaarheid en wil inspelen op de nood aan een ruimte om die verhalen groeikansen te geven. Greet Vermeire wil de directeurs met hun ankerfiguren in werkgroepen samenbrengen en met verschillende werkvormen werken. Voor Jeanine Jacobs is er nog werk om de KDS uit te werken. Voor haar is de grootste uitdaging om tot 7 x 70 maal elke dag weer te blijven proberen om met haar BuO-kinderen op weg te gaan.

Heidi Reynaert

Enkele leerkrachten kwamen vertellen hoe ze de KDS in alle vakken aan bod konden laten komen. **Heidi Reynaert**, een juf van het tweede leerjaar van een Brugse basisschool, is deeltijds vrijgesteld voor pastoraal en kan zo de christelijke inspiratie voeding geven en tastbaar maken, aan herbronning doen via dialoog en gebed. Een goede schoolpastoraal in de basisschool straalt volgens haar af op onze gezinnen en onze parochies.

Paul Vereecke, leraar klassieke talen en geschiedenis in het Heilige Drievuldigheidscollege Leuven, gooide enkele VISjes uit, dat zijn Vakspecifieke Impulsen op School. De verhalen uit de klassieke oudheid of de geschiedenis tout court bieden tal van aanleidingen en kansen tot dialoog. We kunnen niet verwachten dat alle leerkrachten 'visers' worden, je bereikt meer met geleidelijkheid en vrijwilligheid. Leerlingen vinden het verrassend als in een vak als bv chemie een visje uitgeworpen wordt over godsdienst, een vak economie leent zich tot een dialoog over rechtvaardigheid, natuurwe-

tenschappen tot een gesprek over de big-bangtheorie enzovoort. De aandacht hiervoor stimuleert ook de dialoog tussen leerkrachten en versterkt de cohesie. Voorts kan men gebruik maken van pedagogische studiedagen om het christelijk erfgoed over te brengen en de levensbeschouwelijke vorming te stimuleren. Het kan ertoe bijdragen dat niet (meer) gelovige leerkrachten respect opbrengen voor dat erfgoed.

Jürgen Mettepenningen,
met in de achtergrond Jan
Bouwens

Er volgden nog wat videogetuigenissen uit tal van scholen. Toen was het de beurt aan **Jürgen Mettepenningen**, directeur Identiteit in het Vicariaat onderwijs van het Aartsbisdom Mechelen-Brussel om het boek *'Katholieke Dialoogschool – Eigentijds tegendraads'* voor te stellen.

Het werd in dialoog geschreven: naast leden van twee projectgroepen (Brussel en Leuven) betrof dit vooral 35 onderwijsmensen uit heel Vlaanderen, allen in verschillende functies. Zij gaven feedback en maakten zo aan de hand van kritische opmerkingen, suggesties en concrete voorbeelden heel duidelijk dat het levensbeschouwelijk DNA of bloed van het katholiek onderwijs niet los verkrijgbaar is. Dit beeldgebruik hangt samen met de manier waarop ze de structuur van het boek voorstelden.

De publicatie vangt aan met het *hart* zelf van het katholiek onderwijs, met zijn vier kamers, in de vier kleuren van het logo – een pompend hart dat het bloed van onze identiteit overal laat stromen. **De christelijke eigenheid van een katholieke dialoogschool is inderdaad geen agendapunt op zich, maar zit onder de huid van elk agendapunt, ja: van wat er allemaal op school gebeurt.** In de kern komt dit neer op een mensvisie die op het evangelie is gestoeld: die mensvisie is ons fundament, onze hoeksteen en toetssteen. Dat hart vormt de kern van het eerste hoofdstuk, waarbij onder andere het verschil en de onlosmakelijke band worden uitgelegd tussen 'christelijk' en 'katholiek'.

Het hart bevindt zich in een *lichaam*. **Nu is elke school een uniek lichaam, met eigen kapitaal aan talenten, mensen en mogelijkheden.** Dat lichaam van de school draait niet rond de christelijke inspiratie op zich, maar rond vorming van mensen. Over die vorming, de vormers en het vormingskader gaat het tweede hoofdstuk van het boek, met als kern datgene wat leerkrachten, directies en bestuurders als tochtgenoten van lerenden voor hen en elkaar kunnen betekenen. Het is een lichaam met een ziel, waarbij beide niet zonder elkaar kunnen om vanuit onze eigenheid eenieder authentiek en 'van harte' te versterken.

Het derde hoofdstuk gaat over *lichaamsbeweging*. Een lichaam moet immers bewegen. Een gezonde geest in een gezond lichaam, en dus met een gezonde bloedsomloop. Hoe in vorm geraken en in vorm blijven als katholieke dialoogschool? Hoe groeien als dialoogschool? Die lichaamsbeweging is een gedeelde zorg in ons net. **Ieder van ons kan immers veel zelf doen, maar we mogen tevens op ondersteuning en begeleiding rekenen.** Zo gaat het boek bijvoorbeeld in op nascholing en begeleiding, op pastorale steekkaarten, inspirerende lectuur en andere instrumenten. Link naar de publicatie: <http://www.halewijn.info/microsite/halewijn-uitgeverij/catalogus/uitgave.php?categoryID=&uitgaveID=2778>

KATHOLIEKE DIALOOGSCHOOL

Jan Bouwens (KU Leuven) stelde namens de onderzoeksgroep van Didier Pollefeyt de website www.katholiekedialoogschool.be voor. Die bevat heel wat nuttig en concreet werkmateriaal, pastorale steekkaarten, de voormelde Vakspecifieke Impulsen op School, uitleg over het Identiteitsonderzoek en het Identiteitsteam. We kregen al een voorsmaakje van deze aantrekkelijke website.

Lieven Boeve

Als afsluiting van het voormiddagprogramma sprak **Lieven Boeve**, directeur-generaal van KathOndVla, de zaal toe. Hij ging in op drie 'tegen-draadsheden', die telkens gekoppeld zijn aan één van de drie werven die de koepel zich tot doel had gesteld. Ze zijn telkens samengevat in een slagzin.

Wil je burgerschap, kom dan naar de katholieke dialoogschool!

De moderne universele waarden, waarop de democratie gegrondvest is, bestaan niet op zichzelf. "De democratie moet gedragen kunnen worden door de mensen zelf, vanuit hun identiteit en tradities." Daarin heeft het onderwijs een rol te spelen. "Actieve vrijheid van onderwijs, van organisatie en van levensbeschouwing staan een politieke en idee-endictatuur in de weg". Het project van de katholieke dialoogschool is volgens Boeve een "oefenschool in democratisch samenleven". Dat is niet neutraal. De KDS "nodigt jongeren en volwassenen uit om vanuit hun eigen identiteit en in dialoog met elkaar en het christelijk geloof, concreet die waarden en attitudes aan te leren en in te oefenen die de democratie ondersteunen".

Geen vrijheid zonder verantwoordelijkheid en vertrouwen

Vrijheid van onderwijs en organisatie vragen is ook verantwoordelijkheid opnemen. De modernisering van het secundair onderwijs zal op bovenschools en regionaal niveau afspraken vergen over wie wat organiseert en hoe scholen dat samen aanpakken. Dat geldt ook voor de zorgzame uitbouw van schoolloopbanen, de integratie van de expertise uit het buitengewoon onderwijs en de BOS-operatie, waardoor besturen hun beleidsvoerende aanpak kunnen versterken.

Die vrijheid uitoefenen kan ook niet zonder vertrouwen. Boeve vond dat de pas goedgekeurde conceptnota over bestuurlijke optimalisatie de goede richting aangeeft: "ook al voorziet de Vlaamse regering nog in de mogelijkheid van een tijdelijke tussenfase, het komen tot één regionaal verankerd en niveau-overstijgend bestuur ziet ze als de marsrichting". Er zijn nu al schaalvoordelen mogelijk.

Koester de stille kracht van het katholiek onderwijs in Vlaanderen

De directeur-generaal prees de tomeloze inzet van zovele vrijwilligers en personeelsleden, ouders en de lokale gemeenschap in onze scholen, internaten, centra...en dankte hen voor dat "engagement, die passie, die inspiratie, die grote zorg en ondersteuning". Een speciaal woord van dank ging naar de pedagogische begeleiding die in de Aula Max Weber haar 25ste verjaardag vierde. Ook de pedagogische begeleiders maken de stille kracht uit van het katholiek onderwijs in Vlaanderen. "Wie van oordeel is dat dat soort zaken allemaal beter netoverschrijdend geregeld wordt, kent niet zoveel van onderwijs en helemaal niets van de vrijheid van onderwijs". Genodigde Raymonda Verdyck, afgevaardigd-bestuurder van het GO! zal het niet graag gehoord hebben.

En Boeve besloot als volgt: "Zolang als ouders en hun kinderen kiezen voor ons onderwijs, zolang bestuursleden en personeelsleden zich met hart en ziel, en vaak zonder omzien naar tijd en inspanning, inzetten voor dat onderwijs, zolang de Vlaamse gemeenschap de vrijheid van onderwijs hoog in het vaandel voert, en ons project ook

materieel ondersteunt, zolang zal er kwaliteitsvol katholiek onderwijs in Vlaanderen zijn, gevoed vanuit die jarenlange rijke traditie als dienst aan onze leerlingen, internen, cursisten en studenten, als dienst aan onze samenleving.”

Tijdens de middagpauze stroomde het publiek uit de drie aula's naar de respectieve restaurants (Alma's) voor een warm middagmaal of een broodmaaltijd.

Namiddagprogramma: Bestuurlijke Optimalisering en Schaalvergroting

Rik Torfs

De namiddagsessie werd geopend met een luimige toespraak door rector **Rik Torfs**. Zijn universiteit behoort tot de koepel van het katholiek onderwijs en deelt er ook de waarden, geschiedenis en de mentaliteit mee. Het katholiek onderwijs is belangrijk omdat het vrij onderwijs is; die vrijheid moeten we zeker blijven koesteren. Katholicisme biedt levensvreugde en is een traditie die vertrouwen geeft. Waarom zouden wij bang moeten zijn voor moslims? Zelfs al wordt ons land een 'failed state' genoemd, er zijn tekenen van hoop. Tijdens de terreuracties hebben de ziekenhuizen goed gewerkt en ook in het onderwijs werkte men zonder poeha met hart en ziel voort aan de toekomst. En in Wallonië, zo voegde hij er grappend aan toe, was er de voorbije week geen enkele trein met vertraging...

Het was tijd voor het BOS-verhaal. Een filmpje toonde nog eens aan wat Bestuurlijke Optimalisering en Schaalvergroting betekent en waarom we daar nood aan hebben. Als praktijkvoorbeeld interviewde BOS-begeleider **Christ De Schepper** (bisdom Gent) **Hans Vanhulle**, de Algemeen Directeur van het Óscar Romerocollege van Dendermonde. Hij vertelde hoe de verschillende secundaire scholen en enkele basisscholen samen

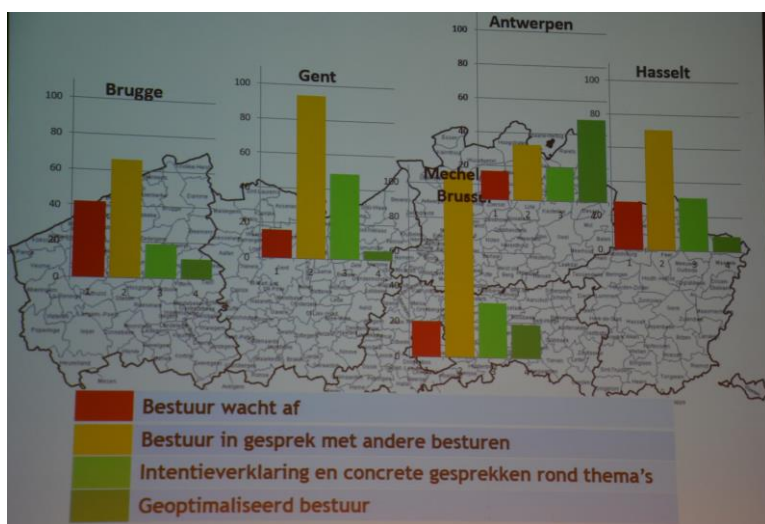
Hans Vanhulle (links) in vraaggesprek met Christ De Schepper

de stap gezet hebben naar één bestuur, met een gemeenschappelijke nieuwe naam, genoemd naar de sociaal bewogen en vermoorde aartsbisschop van San Salvador. Een boeiend verhaal dat bewijst dat er heel wat kansen zijn als je ze wil grijpen, maar ook dat zo'n toenaderings- en veranderingsproces zijn tijd moet krijgen en ook wel wat obstakels moet zien te overwinnen. Het college loopt bovendien meteen voorop wat de modernisering van het secundair onderwijs betreft, via een horizontale structuur in vier domeinen en een gezamenlijke eerste graad, die in een gloednieuw gebouw gehuisvest wordt. Het eindpunt van die BOS-operatie avant-la-lettre is nog niet bereikt. Er lopen nog gesprekken met enkele besturen basisonderwijs uit Dendermonde en met het bestuur van een secundaire school uit de scholengemeenschap. Vanhulles tips waren de volgende: neem de tijd om elkaars vertrouwen te winnen, stel een timing voorop van twee à drie jaar, leg de focus op de toekomst en kijk niet altijd achterom, grijp de opportuniteiten en heb respect voor elkaars sterktes.

Marc Van den Brande

Marc Van den Brande van de stafdienst van KathOndVla, lichtte aan de hand van grafieken en tabellen toe hoe de koepel en de vicariaten het BOS-proces monitoren. Er is de laatste jaren al het een en ander geëvolueerd inzake reductie van autonome schoolbesturen en dat proces gaat steeds verder. Toch telt het katholiek onderwijs nog heel veel schoolbesturen met één of twee scholen, ongeveer twee op de drie. 86% van de besturen halen niet de norm van 2000 leerlingen die blijkens de recente conceptnota naar voren geschoven wordt voor Schoolbesturen met Bijzondere Kenmerken (SBK) of schaalvergrotere schoolbesturen. Het gemiddelde van 6000 leerlingen dat de koepel in zijn visietekst van januari 2015 gesuggereerd heeft om het aantal schoolbesturen van een 800-tal naar ongeveer 150 te brengen, wordt maar door 1% van de besturen gehaald. Een zesde van de schoolbesturen is niveau-overstijgend georganiseerd en 60% organiseert alleen basisonderwijs. Er is dus nog wat werk aan de winkel. Toch is er al heel wat gebeurd, mede dankzij de inspanningen van de vicariaten. Wat die hebben

opgeleverd werd gepresenteerd in grafieken per bisdom. De grafieken toonden hoeveel besturen er zich bevonden in de vier afgebakende statussen: 1 = geen beweging, afwachtende houding, 2 = in fase van verkennende gesprekken, 3 = reeds intentie-overeenkomst ondertekend of ander engagement aangegaan en 4 = BOS-proces (bijna) volledig afgerond of reeds geoptimaliseerd bestuur. Niettemin gaf de voorstelling een wat vertekend beeld van de geleverde inspanningen. Bisdommen waar er vanzelf al veel grote schoolbesturen zijn, kunnen zo hoge scores bij status 4 laten zien, terwijl daar misschien niet veel voor is moeten gebeuren, omdat dit een bestaande toestand is. Het aartsbisdom telt het grootste aantal schoolbesturen maar er is al heel wat op gang gekomen.

Isabelle Dobbelaere en Dirk Vanstappen

Dirk Vanstappen en Isabelle Dobbelaere, respectievelijk directeur en medewerkster van de Dienst Bestuur en Organisatie van KathOndVla, antwoordden op vragen die vooraf op video waren vastgelegd. U kunt die vragen en antwoorden terugvinden op de website van de koepel. In de antwoorden werd geregeld verwezen naar wat in het 'normatief model' van KathOndVla staat. Die term kwam nogal sturend over. Is het niet beter te spreken van 'preferentieel model'? KathOndVla wees ook op het belang van het charter voor goed bestuur, dat in de congresmap zat en dat als richtsnoer moet dienen voor de code van goed bestuur die elk bestuur zich eigen zou moeten maken.

Chris Smits mocht het slotwoord uitspreken over '**Bos in het katholiek onderwijs**'. Hij was er zich van bewust dat de benaming 'normatief model' afschrikt, maar dat het zeker geen carcan is. Schoolbesturen hebben nog een zekere vrijheidsgraad. De 7 principes uit de visietekst (ook opgenomen in de congresmap) zijn niet absoluut maar ook niet vrijblijvend, omdat elk principe bijdraagt in de groei naar geoptimaliseerde schoolbesturen. Afwijkingen zijn mogelijk indien gemotiveerd. Artificiële herstructureringen en verstandshuwelijken zijn niet gewenst want weinig duurzaam. Het moet van onderuit groeien.

Bij BOS staat de optimalisering van de pedagogische relatie tussen leraar en leerling voorop. Alles wat we doen op bestuurlijk niveau moet die relatie gunstig beïnvloeden. De directeur krijgt de kans om meer tijd te besteden aan zijn kerntaken, de individuele school krijgt de ruimte om haar opvoedingsproject in te vullen afhankelijk van de context, leerlingenpopulatie, studieaanbod, lerarenteam e.d., in de lijn van de missie van het schoolbestuur.

Chris Smits

Smits verwees kort naar de plannen van de Vlaamse regering, verwerkt in de recent goedgekeurde *conceptnota over bestuurlijke optimalisering*. Ze stelt drie mogelijkheden voor: een individueel schoolbestuur (dat op zichzelf blijft staan), een Vereniging Van Schoolbesturen (VVS) en een Schoolbestuur met Bijzondere Kenmerken (SBK). Beide laatste constructies kunnen rekenen op incentives. De VVS is eigenlijk de opvolger van de scholengemeenschappen, waarbij de participerende schoolbesturen hun volle bevoegdheid behouden en afspraken maken om een aantal zaken samen te doen. Die figuur wordt beperkt in de tijd (zes jaar) en lijkt een opstap naar de SBK's, die van onbepaalde duur zouden zijn. Omdat eenheid van bestuur het best de verhoging van de bestuurskracht realiseert, trekt KathOndVla resoluut de kaart van de SBK's. De overheid wil dat model volgens de teksten extra stimuleren maar eigenlijk krijgt het nog te weinig steun. De koepel had gehoopt dat het onderscheid in incentivering tussen VVS'en en SBK's groter zou zijn. In het overleg met de onderwijsverstrekkers zal KathOndVla erop toezien dat de overheid zijn ambitie daarin waarmaakt.

KathOndVla heeft steeds de intentie gehad de bestuurlijke optimalisering te realiseren op 1 september 2018, maar beseft dat die datum misschien niet wenselijk en haalbaar is. Er moet immers genoeg ruimte zijn om de processen ten volle te laten lopen. In elk geval zou de overstap van scholengemeenschappen naar geoptimaliseerde besturen in zijn geheel en op één datum moeten gebeuren. Tenslotte had Chris Smits er alle vertrouwen in dat het katholiek onderwijs dat proces met succes zal afronden.

Het gelegenheidskoor van het Sancta-Maria-Instituut Leuven, in de traphal van de Universiteitshallen

haastte voor de receptie. Zo was die gezongen dialoog alleen zinvol voor wie de tijd nam om even stil te staan bij zoveel muzikale overgave.

Na afloop van het namiddagdeelte konden de deelnemers nog naperen bij een glaasje in de Museumzaal en de Jubileumzaal van de Universiteitshallen in de Naamsestraat. Daar wachtte ons een gelegenheidskoor op van leerlingen en leerkrachten (+ de directeur) van het nabijgelegen **Sancta Maria-instituut**. Jammer dat ze genoeg moesten nemen met de traphal tussen de twee verdiepingen waar iedereen zich naartoe

25 jaar onderwijskwaliteit!? Valkuilen voor een regiodirecteur ...

Van Peter Op 't Eynde, de regiodirecteur van de Pedagogische begeleiding Mechelen-Brussel, ontvingen we onderstaande bijdrage. Naar aanleiding van de aparte viering van 25 jaar pedagogische begeleiding tijdens het congres van 2 juni, trekt hij de zaak open naar het hele stelsel van begeleiding, inspectie en onderwijskwaliteit, met daarin de cruciale rol van de leerkracht.

In 1991 keurde het Vlaams Parlement het decreet op de inspectie en pedagogische begeleidingsdiensten goed. Het hertekende daarmee de wijze waarop onderwijskwaliteit in Vlaanderen gedefinieerd, gestimuleerd, ondersteund en bewaakt wordt. Het was de geboorte van de eindtermen, de Dienst voor Onderwijsontwikkeling, de Vlaamse Onderwijsraad, de onderwijsinspectie en de pedagogische begeleidingsdiensten. Allen hebben ze dan ook dit jaar hun 25-jarig bestaan te vieren en je kan niet zeggen dat dat ongemerkt voorbij gaat (zie o.a. de revival van de eindtermen en het grote eindtermendebat).

Op 2 juni 2016, in de marge van het grote congres van Katholiek Onderwijs Vlaanderen, vierde ook onze **pedagogische begeleidingsdienst** zijn 25-jarig bestaan. Met gepaste trots, een lach en een traan, keken we terug op het afgelegde traject waarbij het strenge pak van de diocesane inspectie afgelegd werd en vervangen door een vraaggestuurde, ondersteunende aanpak van deskundige begeleiders. We zoomden in op ons begeleidingsplan en onderzochten hoe we er de komende jaren voor kunnen zorgen dat we nog gericht werken tot op de klasvloer. Het is immers daar dat onderwijskwaliteit echt vorm krijgt en zich doet voelen. We durfden dan ook dromen

- over de nodige tijd en ruimte om met scholen aan de slag te gaan en op die manier
- ... echt de mogelijkheid te hebben als begeleiders om onze deskundigheid te ontwikkelen en in te zetten *in* onze scholen
- ... om hun steun en toeverlaat te zijn, steeds met dat ene doel
- ... echt een verschil te kunnen maken voor leerkrachten en leerlingen.

De uitreiking van de diploma's van de Profs-opleiding in Mechelen op 17 juni 2016

Natuurlijk vieren niet alleen de begeleidingsdiensten feest, ook de **onderwijsinspectie** doet dat. Op vrijdag 17 juni verzamelde al wie naam en faam heeft in het Vlaamse onderwijs zich in Brussel om de Vlaamse onderwijsinspectie in de bloemetjes te zetten. Met de nodige luister werd het nieuwe Referentiekader Onderwijskwaliteit (ROK) voorgesteld. Het eindproduct van een intensief co-creatieproces tussen de onderwijsverstrekkers en de inspectie, vertrekkende van de input van heel wat leerkrachten, directies, pedagogische begeleiders, ouders, en andere onderwijsbetrokkenen. De inspectie nieuwe stijl blijft haar controlerende functie ernstig nemen, maar zet ook in op samenwerking met de onderwijsverstrekkers en hun pedagogische bege-

leiding om de kwaliteit van ons onderwijs te borgen. Of zoals Georges Monard het mooi uitdrukte: “het is een beetje zoals bij gescheiden koppels nadat er wat jaren zijn overheen gegaan is er ook daar veelal opnieuw ruimte voor gesprek en een vorm van samenwerking” ... en ook in deze, in de eerste plaats voor het welzijn van de kinderen (eigen toevoeging).

Toen ik die vrijdag het netwerkevent (of anders gesteld de receptie) van de onderwijsinspectie vroeg verliet om tijdig in Mechelen te zijn voor de viering van onze afgestudeerde directeurs van de Profs-opleiding, overviel mij een wat ongemakkelijke vaststelling. Op 2 juni waren in Leuven notabelen, bestuurders, directies, en pedagogische begeleiders, waarvan sommigen gelukkig ook nog leerkracht zijn, van Katholiek Onderwijs Vlaanderen samen. Op 17 juni vond je de finefleur van het Vlaamse onderwijs van inspecteurs over administrateurs-generaal en andere generalen tot de commissieleden van het Vlaamse parlement en onze minister van onderwijs op de viering van de inspectie. Daar waren welgeteld twee leerkrachten, waarvan er één het woord mocht voeren. Maar is het nu niet precies de figuur en de professionaliteit van de leerkracht die in internationaal onderzoek als cruciaal naar voren geschoven wordt voor de kwaliteit van onderwijs? Verliezen we dat of misschien zelfs hem of haar niet al te snel uit het oog wanneer we het op de diverse beleidskenakels op schools, bovenschools (denk ook aan BOS) of Vlaams niveau, over onderwijskwaliteit hebben? En al helemaal blijkbaar als we die onderwijskwaliteit willen vieren... Het is een valkuil die mij als regiodirecteur ook niet vreemd is en waarvoor constante waakzaamheid geboden is. Ik was wat blij, bij wijze van Wiedergutmachung, dat ik die vrijdag tegen onze afgestudeerde directeurs van de Profs-opleiding kon zeggen dat het vooral zij en hun teams zijn die elke dag onderwijskwaliteit waarmaken ... de voorbije 25 jaar en hopelijk nog vele jaren ... voor onze kinderen.

Ronde van Vlaanderen Basisonderwijs 7 juni 2016

Het is traditie dat de directeurs van de katholieke basis- en secundaire scholen minstens één keer per schooljaar per bisdom uitgenodigd worden op een informatiesessie over de nieuwe wetgeving en andere regelgeving die ze mogen verwachten in het volgende schooljaar. Ditmaal wachtten de organisatoren van Katholiek Onderwijs Vlaanderen en de pedagogische begeleiding niet tot eind augustus. Op 7 juni 2016 beet het aartsbisdom de spits af: in de voormiddag voor het secundair, in de namiddag voor het basisonderwijs. Wij woonden de sessie voor het basisonderwijs bij.

Rita Mouton, die de zieke Jo Coppens verving en hem ook zal opvolgen als niveaucoördinator voor de pedagogische begeleiding van het basisonderwijs, gaf toelichting bij de begeleidingsinitiatieven rond het nieuwe leerplanconcept ‘Zin in Leren, Zin in Leven’ (ZILL). Volgend schooljaar zullen er samen implementatiematerialen ontwikkeld en uitgetoetst worden in de proeftuinscholen. Er komen nascholingen, de focus zal liggen op de begeleiding van de directeurs. Het ZILL-verhaal moet ook hun verhaal kunnen worden. Het Colloquium Basisonderwijs zal op donderdag ook in het teken van ZILL staan. Via een Zorg-tweedaagse wordt het nieuwe leerplan ook binnen gebracht in het middenkader. In de schooljaren 2017-2018-2019 komen er implementatietrajecten met hele schoolteams. Tegen 2019 zouden alle scholen met het nieuwe leerplanconcept van start moeten gaan. Het is intussen ter goedkeuring voorgelegd aan de inspectie.

Rita Mouton

Foto boven: Chris Smits

Foto midden: Hugo Ruymbeke

Chris Smits, secretaris-generaal KathOndVla, lichtte toe wat er gebeurt met GON en ION (het Geïntegreerd en Inclusief Onderwijs) en de waarborgregeling, waardoor leerkrachten uit het buitengewoon onderwijs (dat door het M-decreet leerlingen verliest) kunnen worden ingezet in het gewoon onderwijs. Wat programmaties betreft waarvoor de scholen toelating moeten vragen aan de DPCC (Diocesane Plannings- en Coördinatiecommissie), is de datum van indienen van het dossier naar voren geschoven: van 1 maart naar 30 november.

De modernisering van het Secundair onderwijs belangt ook het basisonderwijs aan. In de conceptnota van de Vlaamse Regering staat dat men voor het getuigschrift basisonderwijs streeft naar meer gelijkgerichtheid en dat de overgang van het basis- naar het secundair onderwijs versterkt zou worden, bv door meer vakleerkrachten in te zetten. Tenslotte legde Chris Smits uit waarom internaten vandaag zo belangrijk zijn. In het aartsbisdom zijn dat er 11, op een totaal van 99.

Gerda Bruneel vertelde wat er vanaf 1 september 2016 verandert op het vlak van inschrijving met verslag Buitengewoon onderwijs en hoe afwezigheden moeten worden opgevolgd.

De hoofdschotel van de Ronde van Vlaanderen was echter voorbehouden aan **Hugo Ruymbeke**, die hiermee meteen aan zijn laatste reeks optredens begonnen was, voor hij met pensioen gaat. Hij had het over het loopbaan debat en over de wijziging van de verlofstelsels. Die regeling stond al min of meer vast, maar tot op de dag zelf werden er nog aanpassingen aangebracht, waardoor de spreker geregeld in de voorwaardelijke wijs moest spreken en diende te verwijzen naar komende omzendbrieven. Op het einde werd Hugo op een staande ovatie onthaald omwille van zijn jarenlange gedreven inzet voor het katholiek basisonderwijs.

Lieselot Vantuycckom sloot de namiddag af met een toelichting bij de klachtenregeling die Katholiek Onderwijs Vlaanderen heeft uitgewerkt.

Studienamiddag Preventie radicalisering in hartje Molenbeek

Het CLB Pieter Breughel organiseerde op 17 juni 2016 een studienamiddag over 'Preventie van radicalisering' in het Auditorium van de KBC aan de Havenlaan in Sint-Jans-Molenbeek. Een betere locatie kon voor dat thema moeilijk gevonden worden. De Brusselse vestiging van het CLB zelf bevindt zich op een boogscheut daar vandaan en de medewerkers ondervinden maar al te goed alle spanningen in de wijk en hoe die een invloed hebben op de scholen in heel Brussel en omgeving. Er was dan ook heel wat belangstelling van directies, leerkrachten, zorgcoördinatoren, bestuurders, zowel van scholen uit Brussel als vanuit de Rand, waar het CLB ook werkzaam is.

Elisabet Campforts, directeur CLB Pieter Breughel

Elisabet Campforts, sedert vorig jaar directeur van het CLB, vertelde dat ze haar eerste schooljaar in die functie niet snel zal vergeten. Na de aanslagen in Parijs was er het terreuralarm fase 4, waarbij de scholen in Brussel, Dilbeek en Vilvoorde dagenlang in een lock down-situatie verkeerden, er waren de arrestaties van terreurverdachten, en de aanslagen van 22 maart 2016. De CLB-directeur sprak haar bewondering uit voor de

veerkracht van al die directeurs, leerkrachten, ook personeelsleden van CLB, om in die moeilijke situaties voort hun onderwijs- en opvoedkundige taken te vervullen. Er gebeurt al heel wat rond integratie. Preventie blijkt de belangrijkste tool te zijn, maar daar is ook kennis van de problematiek voor nodig. Daarom organiseerde het CLB deze studienamiddag. De eerste spreker, Stijn Siekelinck, meldde zich echter ziek maar werd waardig vervangen door **Kadija Asnag**. Vanuit het Vlaams Agentschap voor integratie en inburgering volgt zij al 15 jaar de veranderingen in onze samenleving op en ontwikkelt ze instrumenten om daarmee om te gaan. Goede communicatie is het allerbelangrijkste. Taalontwikkeling speelt daar een niet te miskennen rol in. Zonder aangepaste taal gaan jongeren hun frustraties non-verbaal beginnen te uiten. Ouders zitten met vragen over welke taal ze dienen te gebruiken voor de opvoeding van hun kinderen. Die horen nu thuis soms Marokkaans, Berbers, of Arabisch, in de omgeving veelal Frans en op school Nederlands. Asnag herinnerde aan het wetenschappelijk onderbouwde advies dat ouders het best hun moedertaal gebruiken, om zeker ook de emotionele kant van het taalgebruik mee te geven, de taal waarin zij zelf en hun kinderen over gevoelens kunnen praten. Dat is veel beter dan dat ze hun kinderen zouden opvoeden in gebrekkig Nederlands. Die taal moeten ze wel leren voor zichzelf, om hun kinderen ook op school te kunnen volgen en voor hun eigen integratie en kansen in de samenleving.

Met het beeld van een ui, illustreerde Asnag de identiteitsontwikkeling van de allochtone jongeren. In de tussenlagen, waarin de ui af en toe een bruin velletje heeft, ontstaat er een nieuwe fase. Vanaf 16 jaar hebben ouders doorgaans geen vat meer op hun zoon of dochter. Wat voor die leeftijd gebeurt, is heel belangrijk voor de identiteitsontwikkeling van de jongere. In het beste geval heeft hij vanuit verschillende hoeken waarden meegekregen waarmee hij sterk genoeg in het leven kan staan. Asnag gebruikt daarvoor het beeld van 'planken' die houvast geven, een ruimte waar ze kunnen zijn wie ze zijn. Als ze zich met thuis, school of jeugdclub niet meer kunnen identificeren, zullen ze hun eigen 'plank' maken of zijn ze vatbaar voor extremisten met radicale ideeën.

Een groot probleem is dat ouders hun kinderen naar moskeeën sturen voor Islam-onderwijs zonder precies te weten wat hun daar verteld wordt. Sommige imams komen voor een vijftal jaar uit het buitenland, zonder kennis van de taal en de cultuur van het gastland.

De zoektocht van die jongeren vraagt een 'held', iemand die hen perspectief geeft, hen helpt om een keuze te maken: een coach, een leerkracht of iemand anders met autoriteit. Het onderwijs kan zeker helpen om jongeren tot een individu te doen uitgroeien, hen kritisch hun mening te laten uiten zonder conflict, hen een veilige (leer)omgeving aan te bieden, hen te laten experimenteren en hen rolmodellen aan te reiken. Jongeren horen echter heel verschillende zaken, die elkaar tegenspreken. Hoe meer verschillende ruimtes ze hebben waar ze zich goed in voelen, hoe minder ze beïnvloed kunnen worden.

Na de vragenronde en pauze was het de beurt aan Justitieminister **Koen Geens**. Hij hield mooie herinneringen over aan zijn leerkrachten en erkende dat de Brusselse context één van de moeilijkste is, maar ook één van de aange naamste. De Minister zei immers verliefd te zijn op de hoofdstad. De grote uitdaging is identiteit te creëren in een grote diversiteit. Er is niet meer het natuurlijke respect voor de leerkracht. Die moet ook goed geïnformeerd zijn om hedendaagse jongeren te vormen en zo kritisch mogelijk te volgen. Welke kennis men ook bijbrengt, het gaat

Kadija Asnag

Minister Koen Geens

altijd over de mens. De Minister had het voorts over ‘wederkerigheid’, een term die hij verkoos boven tolerantie en respect. Oprechte interesse voor de andere kan segregatie doorbreken. Radicalisering op zich is niet verkeerd. In zijn jonge jaren was Koen Geens zelf ook radicaal. Dat is positief, mits die radicalisering niet neigt naar gewelddadigheid. Zaken die verkeerd lopen in de wereld moeten gezegd kunnen worden. De Minister kwam zo op het thema van het beroepsgeheim en vond dat men de gemeenschap soms een dienst bewijst door een geheim te delen met de politie, bv als je als leerkracht verneemt dat een jongere radicaliseert. In de aansluitende vragenronde vroeg iemand van een CLB hoe zij zulke geheimen dan kan delen, aangezien de schending van het beroepsgeheim strafbaar is. Geens kondigde aan dat hij, in overleg met Minister Jo Vandeurzen (Welzijn), zou nakijken in welke gevallen het beroepsgeheim wel doorbroken mag worden in interprofessioneel verband. Vanuit het CLB kwam ook de vraag waarom subsidies altijd toegekend worden aan projecten in plaats van aan bestaande structuren zoals CLB's. Geens kon daar in komen en zou de opmerking meenemen naar Minister Crevits.

Naar aanleiding van een vraag over de toename van concentratiescholen in het Leuvense, begaf de Minister zich op glad ijs door te beweren dat het niet goed is kinderen in verschillende talen op te voeden. Zo leren allochtone kinderen volgens hem te weinig Nederlands en kunnen ze later niet doorstoten naar het hoger onderwijs. Die stelling was totaal in tegenspraak met wat de vorige spreekster had geadviseerd. Geens besepte wel dat hij voor controverse had gezorgd, maar hij be-

weerde te zoeken naar de oorzaak van de trage taalevolutie van anderstaligen in ons onderwijs. Hij vond dat allochtone ouders te lang vasthouden aan hun moedertaal en te weinig inspanningen doen om zichzelf en hun kinderen te integreren in onze maatschappij. Over het uiteindelijke streefdoel – een zo hoog mogelijk niveau voor Nederlands bereiken bij anderstaligen – was iedereen het eens, over de manier om dat doel te bereiken, verschillen de meningen duidelijk.

Jihad-expert **Montasser Alde'emeh** mocht de namiddag afsluiten. Jongeren worden volgens hem overspoeld door een tsunami van waarden die soms met elkaar botsen. Ze krijgen het zwaar te verduren. De anderstaligheid van ouders maakt het inderdaad moeilijker. Zij weten ook vaak niet wat hun kinderen in de Islamschooltjes te horen krijgen en dat zou niet mogen. Via een interview met een allochtone jongere uit Molenbeek, Younes, bleek duidelijk hoe moeilijk het is een evenwicht te vinden. Hij bleek de enige van zijn vriendenkring te zijn die voortstudeert, de anderen zijn vervreemd van de school en sommigen zijn naar Syrië vertrokken. Younes voelt zich anders dan zijn vrienden en zoekt naar houvast. Volgens Montasser bestaat de Islam als religie niet. Iedereen geeft er zijn eigen interpretatie aan en daar komen soms problematische invullingen van. Mensen met weinig werk- en toekomstkansen zijn vatbaarder

Montasser Alde'emeh

voor de invloed van radicale vrienden of van imams die geen enkele band hebben met de plaatselijke gemeenschap en de taal niet kennen. Dat probleem zou dringend aangepakt moeten worden.

175 jaar Miniemeninstituut Leuven

Op 21 mei 2016 vierde de schoolgemeenschap van het Leuvense Miniemeninstituut haar 175ste verjaardag. Het begon met een concert en academisch gedeelte in Het Depot op het Martelarenplein. De muzikanten van Frascati Symphonic onder leiding van

Kris Stroobants (oud-leraar) brachten heerlijke feestelijke muziek: de Water Music van G.F. Händel, een concerto van A. Vivaldi en verder prachtige klanken van E. Grieg, A. Marquez en A. Piazzolla. Directeur Kris Florquin sprong tussen de scène op uit een kartonnen doos, verwijzend naar het leuke filmpje dat al weken op de website van de school te bekijken was. Hij schetste kort de geschiedenis van de school waarvan hij al vele jaren de trotse directeur is. De school die al eerder bestond (sedert de tweede helft van de 17de eeuw) werd in 1841 overgenomen door de congregatie van de Dochters van Maria-Paridaens en vanaf dan is de onderwijstraditie van het Miniemeninstituut niet

Kris Florquin, tijdens zijn toespraak bij de viering van 175 jaar Miniemeninstituut Leuven

meer onderbroken geweest. De zusters bouwden er een bloeiende beroepsgerichte school uit, aanvankelijk voor meisjes. De school is nadien sterk geëvolueerd en biedt nu technisch en beroepsonderwijs aan in het studiedomein Handel. In zijn toespraak zei de directeur dat hij niet bang was van de Bestuurlijke Optimalisering en Schaalvergroting (BOS), zelfs niet indien dat zou meebrengen dat de school van naam moet veranderen, als het maar geen 'Florquinstituut' wordt, zei hij er grappend bij. Daarna gingen twee steltenlopers het talrijk opgekomen publiek voor naar het Miniemeninstituut in de Diestsestraat, waar de receptie plaats vond.

Feestelijke opening nieuwbouw De Kraal Winksele

Op vrijdag 20 mei 2016 werd het nieuwe schoolgebouw van De Kraal in Winksele feestelijk ingehuldigd met de onthulling van een groot kunstwerk én de presentatie van het boek over 120 jaar basisonderwijs in Winksele. De voorzitter van het schoolbestuur, de heer Hubert Van Broekhoven, had de eer om de avond te openen. Het project van 2,3 miljoen euro heeft een geschiedenis van 15 jaar maar nu valt alles in zijn plooi. Het katholiek basisonderwijs in Winksele heeft een garantie op de toekomst. Op zaterdag 21 mei werd een groot dorpsfeest gehouden om onze school aan de bewoners van Winksele te tonen en om mee te vieren. Onze school wordt immers gesteund door de hele dorpsgemeenschap. Meer informatie vind je op www.kraal.be.

(ingezonden tekst Stef Vandersteen)

Vzw Sint-Goedele Brussel opent nieuwe gebouwen

De vzw Sint-Goedele opende recent vernieuwde infrastructuur: op 26 mei 2016 in het kinderdagverblijf Harlekijntje in Jette en op 2 juni 2016 in de Heilig-Hartschool, eveneens in Jette. Daar werd het gerenoveerde historische kasteel Bonaventure feestelijk geopend als nieuwe thuishaven voor de vrije basisschool. Daardoor wordt de capaciteit van de school verdubbeld. Van harte proficiat voor zoveel innovatie.

Inhuldiging van het nieuwe schoolgebouw van De Kraal in Winksele (ingezonden foto)

Vicariaat Onderwijs herwerkt statuten

De vzw Vicariaat onderwijs Aartsbisdom Mechelen-Brussel organiseerde op 30 mei

2016 een Buitengewone Algemene Vergadering om haar nieuwe statuten goed te keuren. Die zijn het resultaat van de hervorming van het Katholiek Onderwijs Vlaanderen en, in de nasleep daarvan, ook van de onderwijsvicariaten. De samenstelling van de Algemene Vergadering en de Raad van bestuur is grondig aangepast. Zo zullen de bestuurders, die nu deel uitmaken van het Comité besturen van ons bisdom, de helft van de leden uitmaken, naast vertegenwoordigers van het Vicariaat voor het beheer van het tijdelijke, het Vicariaat Vlaams-Brabant-

Ondertekening nieuwe statuten op de Buitengewone AV van het Vicariaat onderwijs Mechelen-Brussel

Mechelen, het Vicariaat Brussel, de Bisschopsraad en Katholiek Onderwijs Vlaanderen.

Personalia

Proficiat

Aan **Rita Mouton**, pedagogisch begeleider basisonderwijs, die vanaf 1 september **Jo Coppens** opvolgt als niveau-coördinator basisonderwijs bij de pedagogische begeleiding van het aartsbisdom Mechelen-Brussel. Rita heeft al vele jaren ervaring opgedaan in Brussel, wat een goede leerschool is om zo'n nieuwe uitdaging aan te gaan. We wensen haar dan ook veel succes. Aan het afscheid van Jo zullen we wellicht in volgend nummer meer aandacht kunnen besteden. We wensen hem bij zijn pensionering alvast een rustiger leven toe en danken hem van harte voor zijn jarenlange onverdroten inzet voor het vicariaat en de pedagogische begeleiding.

Jo Coppens, met naast zich zijn opvolgster, Rita Mouton

Broodjes in het Atrium

Voor het tweede jaar op rij kwamen de medewerkers van de verschillende diensten die allemaal in het Diocesaan Pastoraal Centrum in Mechelen werken, bij elkaar in het Atrium om er gezellig te picknicken. Dat gebeurde 's middags op 23 juni 2016 bij een tropische temperatuur, tussen twee onweders door. Een fijne traditie om al wat in vakantiesfeer te komen. Wij wensen ook jullie een ontspannende vakantie toe.

